

BOOK REVIEW

SPERANȚA FARCA, ABOUT THE FEAR OF THE UNKNOWN. Bucharest, Universitara Publishing House, 2020, 266 pages, ISBN 978-606-28-1167-9

SPERANȚA FARCA, DESPRE FRICA DE NECUNOSCUȚ. București, Editura Universitară, 2020, 266 pagini, ISBN 978-606-28-1167-9

Oana GHEORGHE

Journal of Pedagogy, 2021 (2), 121 - 124

<https://doi.org/10.26755/RevPed/2021.2/121>

The online version of this article can be found at: <https://revped.ise.ro/en/rp-2021-2/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Published by:

**CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
UNITATEA DE CERCETARE ÎN EDUCAȚIE**

<https://www.ise.ro/>

<https://rocnee.eu/>

Further information about *Revista de Pedagogie – Journal of Pedagogy* can be found at:

Editorial Policy: <http://revped.ise.ro/editorial-policy/>

Author Guidelines: <http://revped.ise.ro/en/author-guidelines/>

SPERAN A FARCA, DESPRE FRICA DE NECUNOSCUȚ. București, Editura Universitară, 2020, 266 pagini, ISBN 978-606-28-1167-9

Oana Gheorghe*

Universitatea Națională de Arte,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic,
București, România
oana.gheorghe@unarte.org

Cartea „Despre frica de necunoscut” este tratată din perspectiva multitudinii de roluri ale autoarei Speranța Farca, cele de psihanalist specializat în relația mamă-copil, de pedagog, de cercetător în științele educației, de cadru didactic universitar și, nu în ultimul rând, din perspectiva rolului de mamă. Ca și în publicațiile precedente, autoarea a reușit să abordeze aspecte relevante asupra corolarilor psihologiei, educatorii, consilierii școlari și chiar medicii pot reflecta atunci când se confruntă cu probleme frecvente sau mai puțin frecvente întâlnite atât în dezvoltarea copilului, cât și în propria dezvoltare.

Cartea „Despre frica de necunoscut” este prima dintr-o serie care tratează subiectul fricii de necunoscut. Cel de-al doilea volum al seriei, „Leacuri pentru frica de necunoscut”, analizează și dezvoltă diferite cauze ale fricilor, precum și posibile mecanisme de apărare. Cele două cărți se completează una pe cealaltă, dacă prima identifică și explică diferite tipuri de frici, cea de-a doua carte oferă cititorilor explicații și soluții pentru toate aceste frici.

Principala temă a cărții „Despre frica de necunoscut” este, așa cum se subînțelege din titlu, *necunoscutul* și teama de acesta, unul dintre factorii care pot influența dezvoltarea și evoluția copilului. Încă din primele pagini ale cărții sunt prezentate principalele teme care urmează să fie dezvoltate astfel încât să ajute cititorii să înțeleagă de ce uneori se simt „nesiguri și agresivi, intoleranți și rigizi”, care este sensul etichetării, ce îi face să devină

* Lector universitar doctor, Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, Universitatea Națională de Arte, București, România.

previzori, s rîd în hohote, s se joace sau s - i dezvolte sim ul umorului. Din cele cinci capitole ale acesteia, *Cum apare spaima de necunoscut, Mama i necunoscutul, Cine este necunoscutul, Simbolicul – construc ie generat de spaima de necunoscut, Mecanisme de ap rare specifice spaimei de necunoscut*, afl m c este în regul s avem temeri, sc p ri sau s gre im; c un p rinte/copil nu trebuie s fie perfect sau s corespund anumitor tipare prestabilite (de exemplu, Patul lui Procust, „Pare mai simplu s g sim o surs autorizat care s ne ajute s nu mai bâjbîim în decizii, care s ne dea iluzia siguran ei. Dar o surs extern nu are cum s ni se potriveasc total. Riscul este ca tocmai astfel s instal m, f r voie, un pat al lui Procust dup care s ne ghid m.” pag. 30). Cartea ne provoac s con tientiz m i s în elegem mai bine propriile frici, s ne accept m neputin ele i defectele pentru a putea deveni mai toleran i fa de noi în ine i, implicit fa de ceilal i. De asemenea, prin intermediul c r ii, autoarea atrage din nou aten ia asupra importan ei cre rii unui mediu asigurator nu numai pentru nou n scu i, ci i pentru adolescen i, care s le permit s se dezvolte, s evolueze, s se descopere. Astfel, teama de necunoscut este prezentat ca o etap fireasc „natural ” a dezvolt rii noastre, ca o modalitate prin care ne putem în elege „pe noi la diferite vârste i putem s le fim al turi copiilor no tri mici i adolescen i”.

Laitmotivul lucr rilor sale este reg sit i în cartea de fa . Astfel, mama este prezentat ca „principalul intermediar între lume, necunoscut i copil.” Aceasta înso e te copilul i îl ajut , prin exemplul personal s se dezvolte emo ional. Al turi de mama sa, copilul înva despre *consecven* - mama cunoscut i anticipabil îl face pe copil s se simt în siguran s exploreze i s fie curios fa de lumea din exterior. „O mam consecvent nu se las descifrat doar pe sine, ea î i ajut copilul s în eleag lumea din jur. Dac îi explic emo ional lumea, aceasta îi devine inteligibil copilului.” (pag. 21). Înva despre *consisten* , mama fiind cea care are aptitudinea de a r spunde „grabnic i adecvat trebuin elor” copilului, „de a distinge între nevoile i dorin ele” acestuia.

O alt înv tur primit de copil de la mama sa este despre *flexibilitate*, în eleas ca abilitatea mamei de a „vibra afectiv adecvat cu mediul din jur, cu nevoile copilului i cu ale sale.” (pag. 24). Speran a Farca atrage aten ia asupra importan ei adapt rii mamei la fiecare situa ie în parte, a urm rii

instinctelor proprii, în defavoarea abordării percepțiilor „experiențelor proprii” în materie de parenting. Lecturarea cărții ne face să ne conștientizăm propriile limite și, mai important, să înțelegem că aceste limite sunt firești și că rolul de mamă / părinte nu presupune să faci totul perfect, fără de grije. Ajungem, astfel, la următoarea învățătură, cea despre *responsabilitate*. În percepția autoarei, doar o mamă relaxată „poate fi capabilă să-și asume responsabilitatea maternității, care presupune dedicare în condiții de libertate” (pag. 25). Relaxarea nu este în eleașă ca neimplicare sau dezinteres, ci ca o împănare care a mamei cu deciziile luate în privința ocrotirii și îngrijirii copilului, ca o eliberare de vinovăție.

Tot alturi de mama sa, copilul învață despre *disponibilitate*, despre acceptarea și despre primirea de sprijin, indiferent de context. „Copilul are nevoie să-și fim alături și atunci când nu înțelegem ce e cu el. Când nu-l aprobăm și când suntem nesiguri și nelămurite.” (pag. 28). Nu în ultimul rând, *încrederea* „se învață” tot prin intermediul acțiunilor și atitudinilor mamei.

Și în cartea de față, autoarea atrage atenția asupra unor hibe împănținute ale colii, „coala nu are răbdare cu copiii, grăbește procesul de cunoaștere, iar pentru a-și spori eficiența, apelează la concentrare. Concentrarea însoțită de pasiune necesită mult timp și dedicare, iar teama este un instrument la îndemână pentru focusare.” (pag. 76), propunând, totodată o abordare adaptată nevoilor fiecărui copil în parte în cazul tuturor situațiilor: „Deci e simplu, e suficient ca coala să fie un mediu sigur, în care oamenii să poată experimenta curiozitatea și curajul. Să eliminăm frica de grije, de batjocura celorlalți, de abuzuri de tot felul. Într-un astfel de mediu, nimeni nu este mai bun decât altul căci fiecare este preocupat să-și descopere și să-și dezvolte propriile abilități. De succesul cuiva ar trebui să se bucure toată lumea, fiindcă orice descoperire ne ajută pe toți.” (pag. 80).

Este interesant modul în care necunoscutul este analizat ca neștiință, ca tot ceea ce este în afara corpului propriu sau ca noi înșine, în diferite etape ale dezvoltării umane (copilarie, adolescență), când toate schimbările din noi și din jur se transformă. În cel de-al treilea capitol al cărții, autoarea încearcă să identifice „necunoscutul”, să-l aducă mai aproape de cititor sau să-l determine pe acesta să-și identifice propriile necunoscute. Doar identificarea

necunoscutului poate duce la identificarea m surilor care s ne ajute s facem fa spaimelor, asigurându-ne, astfel, un demers terapeutic. Acest demers autoanalitic este foarte bine evidențiat/ surprins în ideea: „Strînul este necunoscutul din jurul nostru, dar mai ales ceea ce nu acceptăm la noi. Aproapele nostru este chiar strînul care ne oglindește. Relația pe care o stabilim cu acesta arată felul în care ne raportăm la noi înșine.” (pag. 262). Sunt prezentate soluții, explicații și exemple ale modurilor în care diferite categorii de persoane gestionează sau își înfruntă fricile de necunoscut în viața lor de zi cu zi. Astfel, ultimul capitol al acestei cărți este o anticipare a cărții „Leacuri pentru frica de necunoscut”, în care autoarea „explică” fricile pe înțelesul cititorului, în alegerea acestora fiind necesar în vederea unei mai bune cunoașterii de sine și a consolidării relațiilor sociale.

Cartea clarifică cititorului diferite stări sau reacții personale, îl ajută să se înțeleagă mai bine pe sine și pe ceilalți. În paginile acesteia, autoarea îndrumă, oferă exemple, descrie tehnici și metode operaționale, făcând constant și firesc trecerea de la abordarea teoretică la cea practică pentru o mai bună înțelegere a diferitelor probleme sau soluții prezentate. Așa cum ne-a obișnuit în publicațiile sale, Speranța Farca ajută cititorul să înțeleagă mai bine subiectele abordate prin intermediul unor exemple relevante extrase din povești, basme, nuvele, mituri sau legende, dar și prin exemple personale sau profesionale. Nu în ultimul rând, nu putem să nu admirăm ușurința cu care autoarea trece de la un subiect la altul și mai ales firul narativ cursiv. Astfel, subiectele „curg” firesc și natural, precum o poveste, făcând lectura ușoară și plăcută și mai ales revelatoare.

The online version of this article can be found at:
<http://revped.ise.ro/category/2021-en/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

*To view a copy of this license, visit
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
 or send a letter to Creative Commons,
 PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.*

Versiunea online a acestui articol poate fi găsită la:
<http://revped.ise.ro/category/2021-ro/>

Această lucrare este licențiată sub Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

*Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
 sau trimiteți o scrisoare către Creative Commons,
 PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, SUA.*